

زندگی و زمانه پروین اعتصامی

پژوهشی نو، در زندگی خانوادگی
و اجتماعی پروین اعتصامی

نصرالله حدادی

تهران، ۱۳۹۳

فهرست مطالب

۱۰	..... سپاس و تشکر
۱۱	..... پیش‌گفتار
۲۱	..... پدر؛ یوسف اعتصامی (۱۳۱۶-۱۲۵۸ شمسی)
۳۲	یوسف اعتصامی از بدو تولد تا عزیمت به تهران و ورود به مجلس شورای ملی
۴۷	..... مادر؛ اخترالملوک فتوحی تبریزی (۱۳۵۲-۱۲۶۳ شمسی)
۵۰	..... محله ششگلان تبریز
۶۱	..... نمونه‌ای از اشعار شوری بخشایشی
۶۴	ازدواج یوسف اعتصامی با اخترالملوک فتوحی تبریزی
۶۵	..... رونوشت عقدنامه اعتصامی
۷۳	..... برادران؛ ابراهیم، ابوالقاسم، ابوالفتح، نصرالله و سعید اعتصامی
۷۴	..... ابوالقاسم اعتصامی
۸۳	..... ابوالقاسم اعتصام‌زاده کیست؟
۸۶	..... ابوالفتح اعتصامی
۹۲	..... نصرالله اعتصامی
۹۶	..... سعید اعتصامی
۹۹	..... گفت‌وگو با آقای حسین شاهمرادی مقدم
۱۰۵	..... پروین اعتصامی
۱۱۰	..... پروین یا رخشنده؟
۱۱۱	..... پروین چه سالی به همراه پدر و خانواده به تهران آمد؟
۱۱۲	..... پروین و تحصیل
۱۱۹	..... پروین و ازدواج
۱۲۰	..... فضل‌الله آرتا کیست؟

یوسف نام نهادند و به گرگت دادند
مرگ گرگ تو شد ای یوسف کنعانی من

پدر

یوسف اعتصامی

(۱۳۱۶-۱۲۵۸ شمسی)

شناخت دقیق موقعیت خانوادگی پروین اعتصامی - در حد بضاعت و تحقیقی که به عمل آورده‌ام - کمک بزرگی به شناخت پروین اعتصامی می‌نماید. با توجه به این امر که فقط دو تن از اعضای خانواده پروین - پدر و برادرش، ابوالفتح - بیش و کم نام و موقعیت‌شان شناخته شده است، جاداشت و دارد که برای شناختن هرچه بیشتر دیگر اعضای خانواده مادری و برادران پروین، ابتدا با ارائه «اظهارنامه ولادت» آنها این مهم آغاز شود و در ادامه به زندگی اجتماعی پروین پردازم.

استفاده از اسناد، کاوش و تحقیق در میان انبوهی از کتاب‌ها و نوشته‌ها و سرانجام پرس‌وجو و تحقیق میدانی، کمک نمود تا بیشتر از یوسف اعتصامی، اخترالملوک فتوحی (اعتصامی)، ابوالقاسم اعتصامی، ابوالفتح اعتصامی، نصرالله اعتصامی و سعید اعتصامی بدانم و در این میان شرح احوالی از «ابراهیم» دیگر برادر پروین که قبل از سفر این خانواده به تهران، باید درگذشته باشد، مجهول باقی می‌ماند. بدین خاطر، معرفی خانواده پروین را براساس «اظهارنامه ولادت» آنها، بنا نهادم.